Evaluering af evalueringen

Elevinddragelse og medindflydelse som strategisk grundprincip

Indledning

På Randers Realskole ser vi elevinddragelse og medindflydelse som et grundlæggende princip for skolens virke og udvikling. Det er ikke blot et enkelt indsatsområde eller et midlertidigt fokus, men en central del af den kultur, vi ønsker, skal præge både undervisningen, fritidslivet (SFO) og de fællesskaber, eleverne er en del af gennem deres skolegang. Arbejdet tager afsæt i skolens værdigrundlag, formålsparagraf og ESG-strategi og bygger samtidig videre på de erfaringer og evalueringer, vi allerede har gjort os gennem blandt andet elevrådsarbejdet.

Vi ønsker at skabe en skole, hvor elevernes stemmer bliver hørt, taget alvorligt og omsat til handling. Når elever oplever, at deres perspektiver gør en forskel, styrkes deres motivation, ansvarsfølelse og engagement i fællesskabet. Samtidig udvikler de demokratiske kompetencer, som er afgørende for deres videre liv som aktive samfundsborgere. Derfor skal elevinddragelse være en naturlig del af skolelivet fra førskole og SFO til afslutningen af 9. klasse.

Elevinddragelse handler for os om mere end at spørge eleverne om deres mening. Det handler om at skabe rammer, hvor eleverne oplever reel indflydelse på deres hverdag, deres læring og de fællesskaber, de indgår i. Gennem hele skoleforløbet ønsker vi gradvist at udvikle elevernes evne til at tage ansvar, samarbejde, reflektere og handle. Målet er, at eleverne forlader Randers Realskole med en oplevelse af, at de kan påvirke deres omgivelser, tage ansvar for fællesskabet og bidrage aktivt til positive forandringer.

Elevinddragelse som en del af skolens dannelsesopgave

Skolens fokus på elevinddragelse hænger tæt sammen med arbejdet med dannelse, digitalisering og ESG. Vi ønsker at uddanne og danne elever, der ikke alene forholder sig til verden omkring dem, men som også oplever, at de har mulighed for at påvirke den. Forandringsagenter skabes ikke gennem teori alene, men gennem erfaringer med at tage initiativ, løse problemer og opleve, at egne handlinger gør en forskel.

Når elever arbejder med bæredygtighed, sociale fællesskaber, digitale løsninger eller demokratiske processer, udvikler de gradvist en forståelse af, hvordan de selv kan bidrage til forbedringer i deres nærmiljø og det samfund, de er en del af. På den måde bliver elevinddragelse en central del af skolens dannelsesopgave og et vigtigt redskab til at udvikle ansvarlige, handlekraftige og engagerede unge mennesker.

Indskolingen: Fundamentet for medbestemmelse

Allerede i indskolingen lægges fundamentet for elevernes forståelse af medbestemmelse, ansvar og fællesskab. Her får eleverne de første erfaringer med at blive hørt, få indflydelse på deres hverdag og opleve, at deres bidrag har værdi for fællesskabet.

I SFO'en afholdes børnemøder, hvor eleverne kan komme med forslag til aktiviteter, regler og fælles beslutninger. De inddrages i planlægning af arrangementer og får mulighed for at påvirke indholdet af aktiviteter og læringsmiljøer. Indskolingens elevråd har blandt andet været med til at planlægge aktiviteter, arrangere fælles begivenheder og bidrage til indkøb af nyt legetårn. Eleverne får også erfaringer med at vælge mellem forskellige aktiviteter, bidrage med idéer til lege- og læringsmiljøer samt deltage i dialoger om, hvordan fællesskabet kan fungere bedst muligt. I undervisningen møder eleverne medbestemmelse gennem valg af arbejdsformer, temaer, præsentationsformer og fælles aftaler for klassens hverdag. Der arbejdes samtidig systematisk med klassesamtaler, makkerskaber og fællesskabsfremmende aktiviteter, hvor eleverne lærer at lytte til hinanden, argumentere for egne synspunkter og indgå konstruktivt i fælles beslutninger.

Gennem sådanne erfaringer udvikler eleverne en begyndende forståelse for demokratiske processer og fælles ansvar. De lærer, at medindflydelse ikke kun handler om at få sin vilje, men også om at kunne samarbejde, tage hensyn til andre og bidrage til løsninger, der gavner fællesskabet. Arbejdet styrker elevernes tro på egne evner, deres oplevelse af at høre til og deres forståelse af, at de kan gøre en positiv forskel for andre.

Når arbejdet lykkes i indskolingen, ønsker vi at se elever, der tør ytre sig, kommer med idéer og oplever, at deres stemme har værdi. Vi ønsker at se børn, der viser nysgerrighed, tager begyndende ansvar og udviser respekt for andres perspektiver. Tegnene kan være elever, der selv tager initiativ, hjælper andre, bidrager til fælles beslutninger og oplever stolthed ved at være en del af fællesskabet. Vi ønsker også at se elever, der kan sætte ord på egne ønsker og behov, indgå i dialog om fælles løsninger og forstå sammenhængen mellem rettigheder og ansvar. Når eleverne oplever, at deres deltagelse gør en forskel, skabes et stærkt fundament for den videre skolegang, hvor medansvar, samarbejde og aktiv deltagelse bliver centrale kompetencer både fagligt, socialt og personligt.

Mellemtrinnet: Fra deltagelse til medskabelse
På mellemtrinnet udvikles elevinddragelsen yderligere. Her bliver eleverne i højere grad aktive medskabere af både undervisning og fællesskaber. De får mulighed for at præge arbejdsprocesser, tage ansvar for dele af undervisningen og bidrage med egne idéer til projekter og aktiviteter.

Fællessamlinger spiller en central rolle i dette arbejde. Alle klasser bidrager i løbet af skoleåret med oplæg, præsentationer og aktiviteter for andre elever. Her får eleverne mulighed for at planlægge, forberede og gennemføre aktiviteter, som styrker deres samarbejdsevner, ansvarsfølelse og formidlingskompetencer. Fællessamlingerne kan også bestå af lege, samarbejdsøvelser og aktiviteter på tværs af klasser og årgange, hvor eleverne arbejder med relationer, kommunikation, fælles problemløsning og forståelse for deres egen rolle i fællesskabet.

Gennem arbejdet med FANT – For A New Tomorrow møder eleverne globale problemstillinger og får indsigt i, hvordan mennesker forskellige steder i verden lever under forskellige vilkår. Undervisningsforløb, oplæg, besøg og det årlige sponsorløb giver eleverne mulighed for både at tilegne sig viden og omsætte denne viden til konkret handling. Herved kobles global forståelse, ansvarlighed og aktiv deltagelse i fællesskaber på en måde, som opleves nærværende og meningsfuld for eleverne.

Motionsdage, idrætsdage og andre fælles bevægelsesaktiviteter bidrager ligeledes til elevernes forståelse af samarbejde, ansvar og fællesskab. Eleverne oplever værdien af at støtte hinanden, arbejde mod fælles mål og tage ansvar for både egen og andres deltagelse. Samtidig styrker arbejdet med cyklistprøven i 5. klasse og undervisningsforløb fra Rådet for Sikker Trafik elevernes forståelse for ansvarlig adfærd og konsekvenserne af egne valg.

De tværfaglige projektforløb og projektuger, som gennemføres på tværs af klasser og årgange, giver eleverne mulighed for at undersøge problemstillinger, vælge arbejdsmetoder, anvende forskellige kilder og præsentere deres resultater. Her styrkes elevernes nysgerrighed, initiativ og evne til at samarbejde om fælles løsninger. Naturfagsmaraton, som gennemføres i samarbejde med Naturvidenskabernes Hus, er et eksempel på dette arbejde. Her arbejder eleverne med autentiske udfordringer, hvor de skal undersøge, udvikle, afprøve og forbedre løsninger med afsæt i naturfaglige problemstillinger.

Samtidig udvikler eleverne deres digitale dannelse gennem arbejde med teknologiforståelse, kildekritik og ansvarlig adfærd på digitale platforme.

På mellemtrinnet ønsker vi at se elever, der tager ejerskab over deres læring, indgår aktivt i samarbejder og viser forståelse for, hvordan deres handlinger påvirker både fællesskabet og verden omkring dem. Det er her, fundamentet for rollen som forandringsagent for alvor begynder at tage form.

Udskolingen: Medindflydelse som forberedelse til ungdomslivet
I udskolingen bliver elevinddragelse tæt knyttet til selvstændighed, ansvar og demokratisk deltagelse. Her får eleverne et større medansvar for både læringsprocesser og fællesskaber. De inddrages i udviklingen af skolens regler, politikker og fysiske rammer, ligesom elevrådene spiller en aktiv rolle i dialogen om skolens udvikling.

Arbejdet med regler, udeområder og fælles retningslinjer giver eleverne konkrete erfaringer med demokratiske processer, hvor argumentation, kompromiser og fælles beslutninger er nødvendige elementer.
I undervisningen møder eleverne komplekse og virkelighedsnære problemstillinger, der kræver refleksion, samarbejde og kritisk tænkning. Gennem projektarbejde, temaforløb og faglige aktiviteter får de mulighed for at træffe valg om både indhold, arbejdsformer og produkter. Faget ILD (identitet, læring og dannelse) i 7. klasse understøtter elevernes dannelse ved at skabe rum for refleksion over identitet, fællesskab og det at være ung i et moderne samfund.

I 8. og 9. klasse videreføres dette arbejde gennem faget LifeSkills, som har til formål at styrke elevernes livsfærdigheder og ruste dem til overgangen fra grundskole til ungdomsuddannelse og voksenliv. Undervisningen tager afsæt i emner som personlig udvikling, trivsel, relationer, økonomiforståelse, digitale kompetencer, ansvar, demokrati og deltagelse i samfundet. Gennem refleksion, dialog og praksisnære aktiviteter udvikler eleverne kompetencer, der gør dem bedre i stand til at håndtere de krav, muligheder og valg, de møder i ungdomslivet.

I 8. klasse arbejder eleverne i temaugen ”Grøn Viden” blandt andet med at udvikle en digital avis med fokus på bæredygtighed. Her lærer de at arbejde projektorienteret, håndtere deadlines, samarbejde med eksterne aktører og formidle viden om bæredygtighed til andre. Forløbet styrker elevernes evne til at omsætte viden til handling og agere aktivt i forhold til samfundets udfordringer.

I 9. klasse gennemføres fagugen ”FællesFestival”, hvor fokus er på relationer, fællesskab og samarbejde på tværs af interesser og elevgrupper. Eleverne får erfaring med at skabe aktiviteter og fællesskaber for andre og oplever betydningen af aktiv deltagelse og medansvar.

Derudover arbejder eleverne fortsat med faguger som ”ScrapArt” i 7. klasse og ”Let Rumpen – og gør en forskel” i 8. klasse. Her sættes elevernes kreativitet, innovation og forståelse for omverdenen i spil gennem arbejde med bæredygtighed, genanvendelse og ESG-relaterede problemstillinger. Inden for de givne rammer får eleverne mulighed for at præge processer og løsninger og oplever dermed reel medindflydelse.

Udskolingen har samtidig et stærkt fokus på digital myndighed. Eleverne skal lære at navigere kritisk og ansvarligt i en digital virkelighed, forstå konsekvenserne af deres handlinger online og anvende teknologi på en ansvarlig og konstruktiv måde. Samlet set skal elevinddragelsen, de praksisnære læringsforløb og arbejdet med LifeSkills bidrage til, at eleverne forlader grundskolen med erfaringer i at tage ansvar for eget liv, indgå aktivt i fællesskaber og deltage som engagerede medborgere i et demokratisk samfund.

Hvad ønsker vi, at eleverne tager med sig?
På tværs af hele skolen er ambitionen klar. Vi ønsker ikke alene at uddanne dygtige elever, men at danne hele mennesker.

Når eleverne forlader Randers Realskole, skal de have udviklet faglige, sociale og personlige kompetencer, som gør dem i stand til at møde verden med nysgerrighed, kritisk sans og handlekraft. De skal opleve, at deres stemme betyder noget, og at de gennem dialog, samarbejde og engagement kan bidrage til positive forandringer.

Vi ønsker, at eleverne forlader skolen med en stærk forståelse af demokratiske processer, en tro på egne handlemuligheder og en vilje til at tage ansvar for både sig selv og de fællesskaber, de er en del af. De skal kunne samarbejde med mennesker med andre perspektiver, navigere ansvarligt i digitale fællesskaber og forholde sig aktivt til lokale såvel som globale udfordringer.

Kort sagt ønsker vi, at eleverne forlader skolen som verdensborgere med mod på livet og lyst til at gøre en positiv forskel.

Evaluering af indsatsen og elevinddragelse i den videre udvikling
For at vurdere effekten af arbejdet med elevinddragelse og medindflydelse er det vigtigt løbende at indsamle og analysere data. Trivselsmålinger, elevrådsevalueringer, interviews, observationer og elevfeedback kan give værdifuld indsigt i, hvordan eleverne oplever deres medindflydelse, og hvilke kompetencer de udvikler gennem skoleforløbet.

En væsentlig del af evalueringen er, at eleverne ikke alene bidrager med feedback, men også involveres i dialogen om, hvordan undervisning, forløb og aktiviteter kan videreudvikles. Det gælder blandt andet i faget ILD i 7. klasse, LifeSkills i 8. og 9. klasse samt variation i undervisningen på mellemtrinnet, hvor eleverne efter afsluttede forløb aktivt inddrages i evalueringen af indhold, arbejdsformer og relevans. Gennem klassedialoger, elevsamtaler, fælles drøftelser og strukturerede evalueringer får eleverne mulighed for at pege på temaer, problemstillinger og arbejdsformer, som de oplever som meningsfulde, udviklende og motiverende.

Eleverne skal samtidig opleve, at deres input fører til konkrete overvejelser og handlinger. Derfor inddrages de løbende i drøftelser om, hvordan fagene kan udvikles, så de fortsat opleves relevante i forhold til de udfordringer og muligheder, unge møder i deres hverdag og fremtid.

Ligeledes kan eleverne inddrages i evalueringen af skolens faguger, temauger og projektforløb. Her kan de bidrage med forslag til justeringer og nye initiativer, som efterfølgende kvalificeres i samarbejde med lærere og ledelse. Evalueringen bliver dermed ikke blot en vurdering af det gennemførte, men også et afsæt for den videre udvikling.

I den daglige undervisning kan eleverne løbende inddrages i dialogen om, hvilke arbejdsformer, læringsaktiviteter og undervisningsformer, der understøtter deres læring og engagement bedst. Gennem feedback og fælles refleksioner kan de bidrage med perspektiver på blandt andet samarbejde, projektarbejde, anvendelse af teknologi, bevægelse og forskellige måder at arbejde og formidle på. Dette giver lærerne et kvalificeret grundlag for at udvikle undervisningen, så den opleves relevant, varieret og motiverende, samtidig med at eleverne oplever medansvar for læringsmiljøet.

På den måde bliver elevernes perspektiver ikke blot en kilde til feedback, men en aktiv del af skolens fortsatte udviklingsarbejde. Evalueringen bliver dermed også en evaluering af selve elevinddragelsen -oplever eleverne reel medindflydelse? Bliver deres perspektiver hørt og omsat til handling? Og understøtter skolens strukturer og processer, at eleverne udvikler ejerskab, ansvarsfølelse og oplevelsen af at kunne påvirke deres skolehverdag?
Disse spørgsmål skal løbende danne afsæt for justeringer og videreudvikling af praksis, undervisningstilbud og fællesskaber på tværs af skolen.

Den langsigtede effekt af elevinddragelse
Vi forventer, at et vedholdende fokus på elevinddragelse og medindflydelse bidrager til øget trivsel, stærkere fællesskaber og højere motivation for læring. Når elever oplever ejerskab og ansvar, styrkes deres engagement i både undervisningen og skolens sociale liv.

På den lange bane forventer vi også, at eleverne udvikler større selvstændighed, bedre samarbejdsevner, stærkere demokratisk forståelse og en højere grad af handlekraft. De får erfaringer med at tage initiativ, indgå i fællesskaber og arbejde konstruktivt med udfordringer og løsninger.

Elevinddragelse bliver dermed ikke blot et redskab til at skabe en bedre skolehverdag, men en væsentlig del af skolens samlede dannelsesopgave. Målet er, at eleverne forlader Randers Realskole som unge mennesker, der ikke alene forstår verden omkring dem, men som også føler sig kompetente til at påvirke og forbedre den. Det er den langsigtede effekt og den ambition, der ligger til grund for skolens arbejde med elevinddragelse og medindflydelse.